

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

3 februari 2009

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de organisatie van coëxistentie van genetisch gemodificeerde gewassen
met conventionele gewassen en biologische gewassen**

AMENDEMENTEN

Zie:

1885 (2008-2009)

– Nr. 1: Ontwerp van decreet

AMENDEMENT Nr. 1

voorgesteld door mevrouw Vera Dua

Artikel 2

1° en 2° vervangen door 1° tot 5°, die luiden als volgt:

- “1° het milieu samen met zijn fauna en flora te beschermen tegen mogelijke negatieve effecten van de introductie van genetisch gemodificeerde organismen uit respect voor de ethische waarden, het menselijk leven en de gezondheid en met inachtneming van het voorzorgsprincipe;*
- 2° de keuzevrijheid tussen genetisch gemodificeerde gewassen, conventionele gewassen en biologische gewassen vrijwaren op het niveau van de landbouwer;*
- 3° de schade in een conventioneel gewas of een biologisch gewas voorkomen die zou kunnen voortvloeien uit de toevallige aanwezigheid van door de Europese Unie voor de teelt toegelaten genetisch gemodificeerde planten of delen van planten boven de in de Europese regelgeving vastgelegde zuiverheidsnormen en tolerantiedrempels voor etikettering van genetisch gemodificeerde producten;*
- 4° de milieuschade voorkomen met inbegrip van deze aan de natuurlijke habitat of beschermde soorten in beschermde gebieden, de uiterst kwetsbare gebieden zoals bedoeld in artikel 146 van het decreet van 18 mei 1999 houden de organisatie van de ruimtelijke ordening en de speciale beschermingszones;*
- 5° de toevallige verspreiding van genetisch gemodificeerde gewassen en planten in het natuurlijke milieu voorkomen.”.*

VERANTWOORDING

In de Duitse gentechregeling werd ook de bescherming van het milieu als uitdrukkelijke doelstelling opgenomen in het artikel 1(1)GENTG. Dit werd niet gewraakt door de Europese Commissie, vandaar een nieuwe doelstelling 1, waardoor de overige hernummerd worden. In doelstelling 3 werd het woord “economisch” geschrapt omdat dit een te eenzijdige focus is op de effecten van de teelt van genetisch gewijzigde organismen. De doelstellingen 4 en 5 liggen in het verlengde van deze bemerking.

AMENDEMENT Nr. 2

voorgesteld door mevrouw Vera Dua

Artikel 2/1 (nieuw)

Een artikel 2/1 invoegen, dat luidt als volgt:

“Artikel 2/1

Officieel erkende teeltlastenboeken waarin uitdrukkelijke teeltvereisten ten aanzien van genetisch gemodificeerde organismen zijn opgenomen, en die door ter zake geaccrediteerde, neutrale derden worden gecontroleerd, hebben te allen tijde het recht in het kader van de co-existentie strengere tolerantiedrempels te hanteren dan de algemeen geldende 0,9%. De controleorganismen kunnen de door hen gehanteerde tolerantiedrempels aanmelden bij de commissie, samengesteld overeenkomstig artikel 9. Enkel indien in het kader van de co-existentie door geen enkel controleorganisme strengere tolerantiedrempels worden aangemeld, geldt voor het betreffende teeltseizoen en voor de betreffende ggo-vrije lastenboeken de wettelijk voorziene norm van 0,9%.”.

VERANTWOORDING

De tolerantiedrempel die moet worden aangenomen is 0,1 en niet 0,9% zoals aangegeven in de memorie van toelichting. 0,9 % is alleen een etiketteringdrempel (Verordening 1829/2003 inzake genetisch gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders en 1830/2003) die bovendien alleen maar geldt als de aanwezigheid van ggo's toevallig en technisch onvermijdelijk was! Daaruit afleiden dat de nationale co-existentiemaatregelen moeten gericht zijn op het vermijden van een contaminatie hoger dan 0,9 % houdt juridisch geen steek. Het heeft geen enkele basis in de Europese wetgeving. Het voorgestelde amendement is gelijk aan het artikel 36aGENTG van de Duitse gentechregeling en dit werd aanvaard door de Europese Commissie.

AMENDEMENT Nr. 3**voorgesteld door mevrouw Vera Dua****Artikel 3****8° vervangen door wat volgt:**

“8° Fonds: naar analogie met het Fonds voor Landbouw en Visserij, dat tot stand is gebracht bij het decreet van 10 mei 2006, wordt een fonds voor de schade tengevolge van het gebruik van genetisch gemodificeerde gewassen opgericht;”.

VERANTWOORDING

Het fonds moet worden gespijsd met middelen afkomstig van diegenen die bewust kiezen om genetisch gemodificeerde gewassen uit te zaaien of te planten, en dit kan geen onderdeel zijn van een fonds waarvan de middelen evenredig over alle sectoren en subsectoren moeten worden verdeeld. In de memorie van toelichting staat: “De richtsnoeren van de commissie stellen uitdrukkelijk dat diegene die het nieuwe productietype introduceert, de verantwoordelijkheid heeft om de maatregelen te treffen, nodig om vermenging te beperken.” Het is dus aangewezen om een apart fonds op te richten en geen vermenging te laten gebeuren met een ander fonds met totaal andere doeleinden.

AMENDEMENT Nr. 4**voorgesteld door mevrouw Vera Dua****Artikel 5****In §1 het eerste lid vervangen door de volgende twee leden:**

“De landbouwer die de bedoeling heeft om een genetisch gemodificeerd gewas te telen, brengt de bevoegde instantie minstens 140 dagen op voorhand op de hoogte van zijn voornemen tot teelt van een genetisch gemodificeerd gewas en legt hierbij een door de Afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling (ADLO) geïmprimeerd getuigschrift voor. Dit getuigschrift vereist een cursus van minimaal 20 uur.

Er wordt een Code van Goede Landbouwpraktijk ingesteld die de richtlijnen geeft voor een optimale garantie op een co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen, conventionele en biologische gewassen.”.

VERANTWOORDING

Voor de organisatie van een verplichte opleiding betreffende ggg zal minstens de opleiding zoals die nu bepaald is voor erkend gebruiker van bestrijdingsmiddelen als norm gehanteerd moeten worden. Een goede opleiding over ggo's voor al wie bij de teelt van ggo's betrokken is, is een absolute noodzaak. Sommige ggg's zijn gebaseerd op de aanmaak van pesticiden of resistentie ertegen. Dit plaatst voor het eerst in de geschiedenis een teelt aan zich binnen het kader van de omgang met bestrijdingsmiddelen. De voorliggende voorstellen zijn ontoereikend.

Tevens is het aangewezen dat een Code van Goede Landbouwpraktijk wordt opgesteld over deze nieuwe teeltvorm.

AMENDEMENT Nr. 5**voorgesteld door mevrouw Vera Dua****Artikel 5****Aan §2, eerste lid, een 3° toevoegen, dat luidt als volgt:**

“3° diegene die verantwoordelijk is voor bijenkassen binnen de meldingsafstand.”.

VERANTWOORDING

De Vlaamse Regering kan beslissen om ook de imkers te laten waarschuwen binnen de meldingsafstand, maar is niet van plan deze verplichting op te leggen voor alle teelten, en geeft nu reeds aan dit niet van plan te zijn voor de teelt van ggg-maïs. Het verhaal dat bijen niet op maïs vliegen, is onder tusschen in de imkerijpraktijk naar het rijk der fabels verwezen. Het verdwijnen van bijenvolkeren kan niet afdoende verklaard worden door varroa- of nozoma-aantastingen en evenmin door een combinatie van beide. Algemeen moeten allerlei ongunstige omgevingsfactoren bijgedragen hebben tot het totaal afsterven van een bijenvolk. Het is kortzichtig ervan uit te gaan dat vlucht op insecticidehoudende ggg geen weerslag zal hebben op de reeds sterk beproefde, algemeen verzwakte ziekteverstand van de bijenvolkeren in dit land met zijn sterke verstedelijking, wijdverbreide monocultuur van maïs in verschillende regio's en belabberde milieutoestand over het hele grondgebied. Deze bijkomende bedreiging voor het bijenbestand treft ook de fruitteelaars. Dit wordt trouwens ook gevraagd in het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad).

AMENDEMENT Nr. 6**voorgesteld door mevrouw Vera Dua****Artikel 6****Een §3 toevoegen, die luidt als volgt:**

“§3. Indien genetisch gemodificeerde gewassen worden getransporteerd, moet een rittenstaat worden bijgehouden waarin de laatste vijf ritten worden genoteerd, samen met de uitgevoerde reinigingen.”.

VERANTWOORDING

Naar analogie met loonwerkers is ook transport een risicoschakel om een ggo-vrije productie te kunnen garanderen. Om de contaminatie via deze weg uit te sluiten wordt gevraagd om een rittenstaat bij te houden. Op die manier heeft de ontvanger van de grondstoffen zicht op de mogelijke contaminaties en kan hij de gepaste afspraken maken met de desbetreffende transporteur.

Een gelijkaardig systeem bestaat al voor diervoeders binnen OVOCOM (Overlegplatform Diervoeder-kolom) en kan dus op gewestelijk niveau ingesteld worden, in tegenstelling met de memorie van toelichting die dit naar federale verantwoordelijkheid doorschuift.

AMENDEMENT Nr. 7**voorgesteld door mevrouw Vera Dua****Artikel 7****In §1, tweede lid, de derde zin vervangen door wat volgt:**

“Deze bijdragen worden uitsluitend aangewend voor het volledig vergoeden van geleden schade als vermeld in artikel 14, en de hieraan verbonden directe en indirecte kosten, voor zowel onmiddellijke als vertraagd optredende schadelijke effecten.”.

VERANTWOORDING

Zoals al jaren terug in het overleg met de landbouworganisaties werd gesteld, moet de overheid via het fonds alle schade

vergoeden, en is het aan de overheid om bij de ggg-telers al dan niet in overtreding hiervoor de nodige fondsen op te eisen, onder de vorm van bijdragen van alle ggg-telers en boetes van de wetsovertreders onder hen. Elke andere regeling holt de rechtspositie uit van bonafide telers die geen ggg wensen te produceren. In welke mate zal de te betalen bijdrage, belasting, volstaan om alle schade te kunnen uitbetalen? Ook uit het advies van Inspectie van Financiën blijkt dat er dringend duidelijkheid moet komen: “Het komt de Inspectie van Financiën vreemd voor dat men hier een belasting invoert zonder te zeggen hoeveel de belasting zal bedragen”.

AMENDEMENT Nr. 8**voorgesteld door mevrouw Vera Dua****Artikel 7****Een §4 toevoegen, die luidt als volgt:**

“§4. Als een producent die binnen een ggg-vrij lastenboek produceert, kan aantonen dat één of meerdere afnemers de analyse eisen van een product dat binnen een meldingsafstand werd geproduceerd of dat het controleorganisme op basis van risicoanalyse een extra analyse oplegt, kunnen de kosten voor deze analyses verhaald worden op het Fonds, ongeacht het resultaat van de analyse.”.

VERANTWOORDING

In de memorie van toelichting staat dat de Vlaamse Regering kan bepalen voor welke andere kosten verbonden aan de uitvoering van dit decreet de bijdragen in het fonds kunnen worden aangewend. Dit is te vrijblijvend, vandaar deze toevoeging in het decreet zelf: het gaat niet op dat bijvoorbeeld een bioteler extra op kosten wordt gejaagd voor controles tengevolge het feit dat in zijn omgeving ggo's worden geteeld. Deze kosten moeten worden gerecupereerd, ongeacht het resultaat van de controle.

AMENDEMENT Nr. 9**voorgesteld door mevrouw Vera Dua****Artikel 7****Een §5 toevoegen, die luidt als volgt:**

“§5. Bij ontvankelijk en gegrond bezwaar kan de genetisch gemodificeerde teelt onder geen enkel beding plaatshebben en wordt dit gezien als een inbreuk op dit decreet.”.

VERANTWOORDING

In de memorie van toelichting lezen we dat de teelt van ggg's op geheel eigen risico in alle gevallen blijft bestaan omdat op geen enkele manier een verbod mag worden ingesteld dat de vrije handel van toegelaten ggo's binnen de grenzen van de EU verhindert of beperkt. Indien het uitzaaien op eigen risico de betrokkene van elke mogelijke vervolging of op te volgen vereisten zoals vastgelegd in dit decreet ontslaat, ondergraaft dit de geest van dit decreet. Dit betekent dat een doelbewuste overtreding het totaal onschuldige slachtoffer ervan opzadelt met een procedure met onzeker resultaat, terwijl er een fonds bestaat dat andere schadelijders zonder slag of stoot uitbetaalt. Dit houdt het risico in dat een Vlaamse teler een procedure moet aanspannen tegen een of andere multinational, als zou blijken dat er een dusdanig teeltcontract werd opgesteld dat de teler met wie deze multinational een akkoord heeft gesloten, niet verantwoordelijk kan worden gesteld. Hierbij kan verwezen worden naar de zaak Monsanto vs Schmeiser tussen het biotechbedrijf Monsanto en de Canadese boer Percy Schmeiser of een gelijkaardige zaak tegen de familie Nelson in de VS. Deze regel bevordert geen goed nabuurschap: beter geen bezwaar indienen tegen je buur die een ggg wil telen want als de ggg-teler toch beslist om ermee door te gaan, zal je zelf, via de rechtbank, je schadevergoeding moeten opeisen.

AMENDEMENT Nr. 10**voorgesteld door mevrouw Vera Dua****Artikel 11****De eerste zin vervangen door de volgende twee zinnen:**

“De bevoegde instantie houdt een openbaar register bij van de teelt van genetisch gemodificeerde gewassen. De bevoegde instantie houdt tevens een openbaar register bij van ggo-vrije gronden.”.

VERANTWOORDING

Het openbaar karakter van dit register is essentieel. Dit is trouwens nodig in toepassing van het Verdrag van Aarhus. Dit wordt ook in het advies van de SERV en Minaraad aangehaald. Telers die ggg-vrij produceren (conventioneel zowel als bio) en hun bedrijf vrij willen houden van ggg's moeten minimaal dezelfde rechten en kansen hebben als diegenen die zich voornemen ggg te telen. Rond biologische bedrijven en voor het biolastenboek aangemelde teeltgronden dient a priori uitgegaan te worden van een zone die niet verenigbaar is met isolatie- of meldingsgebied, en waarvan de straal minimaal de meldingsafstand is. Het staat de biotelers vrij deze ggg-vrije zone op eigen initiatief nog verder uit te breiden, gestaafd met vrijwillige verklaringen van aangelande grondgebruikers. Gangbare telers die hun bedrijf ggg-vrij willen houden zijn in tegenstelling tot de biologische bedrijven op dit moment niet als dusdanig bekend bij de overheid. Zij maken hun keuze voor de conventionele ggg-vrije teeltmethode bij de overheid kenbaar via de jaarlijkse verzamelaanvraag. De gegevens in verband met ggg-vrije gronden dienen door de overheid zonder verder verhaal aanvaard te worden en opgenomen in een register van ggg-vrije gronden. Het register van ggg-vrije gronden zal in gelijke mate toegankelijk zijn als het register van de ggg-teelten.

AMENDEMENT Nr. 11**voorgesteld door mevrouw Vera Dua****HOOFDSTUK V****Economische schade en aansprakelijkheid****In het opschrift het woord “economische” schrappen.****VERANTWOORDING**

In het aansprakelijkheidsrecht geldt het principe van de integrale schadevergoeding (restitutio in integrum). De omschrijving van het begrip ‘economische schade’ lijkt – voor zover dit door een jurist kan worden ingeschat – een volledige schadevergoeding te impliceren. (Slabbinck- LDR-adviesnota augustus 2006). De Europese Commissie refereert bij de beoordeling van de nationale co-existentieregels steeds aan haar eigen interpretatie om co-existentie te beperken tot economische schade alsof het een juridische interpretatie gold.

AMENDEMENT Nr. 12**voorgesteld door mevrouw Vera Dua**

Artikel 14

Het woord “economische” telkens schrappen.

VERANTWOORDING

Zie amendement nr. 11.

AMENDEMENT Nr. 13**voorgesteld door mevrouw Vera Dua**

Artikel 14

Aan §2 een tweede zin toevoegen, die luidt als volgt:*“De extra bemonsterings- en analysekosten kunnen eveneens ingebracht worden.”.*

VERANTWOORDING

Zie amendement nr. 8 en het advies van de SERV en Minaraad.

AMENDEMENT Nr. 14**voorgesteld door mevrouw Vera Dua**

Artikel 15

In §1, eerste lid, op de derde en vierde regel, de woorden “dat geheel of gedeeltelijk binnen de meldingsafstand ligt” schrappen.

VERANTWOORDING

Er is algemene consensus rond het principe dat de nieuwste teeltmethode aansprakelijk is voor eventuele schade als gevolg van deze methode, in casu de transgene gewassen. Dus beperking tot percelen binnen de perimeters is niet logisch. Ook in het advies van de SERV en Minaraad wordt erop gewezen dat de gebruikte formulering zal zorgen voor grote onduidelijkheid over de aansprakelijkheid, zeker wanneer een besmetting optreedt buiten de isolatie- en meldingsafstanden waarbij de loonwerker betrokken partij is. Vanwege de nood aan rechtszekerheid is het aangewezen de verantwoordelijkheid hier duidelijk af te bakenen. Er is niets geregeld voor besmettingen via machines van verder gelegen percelen. Indien men de aansprakelijkheid legt bij de loonwerker moet die zich hiertegen kunnen verzekeren en indien niet mogelijk moet hij ook een beroep kunnen doen op het fonds.

AMENDEMENT Nr. 15**voorgesteld door mevrouw Vera Dua**

Artikel 15

In §1, tweede lid, de inleidende bepaling vervangen door wat volgt:*“Zonder afbreuk te doen aan het verhaal van de betrokken partijen voor de burgerlijke rechtbank wordt de schade volledig vergoed door het Fonds voor zover:”.*

VERANTWOORDING

De vergoeding moet het verlies dekken in verkoopprijs van de vermengde opbrengst, de bemonstering- en analysekosten en elk verlies traceerbaar tot de vermenging.

AMENDEMENT Nr. 16**voorgesteld door mevrouw Vera Dua**

Artikel 15

Paragraaf 4 schrappen.

VERANTWOORDING

Deze bepaling is zeer breed geformuleerd en veronderstelt dat de landbouwer die geen ggo's teelt, allerlei maatregelen moet nemen om zich te 'beschermen' tegen ggg's. Dit is de wereld op zijn kop. Indien er echt moedwil aanwezig is, zijn er trouwens andere instrumenten beschikbaar om dit te bestraffen.
